

laus I. ed. ad. univers. Episc. Gallie in Reg. Conc. Collect. t. 22. p. 782. Paris. 1644., atque Hinemarus Remensis opusc. 55. c. 20. tom. 2. p. 451. et seq. ed. Sirmundi Par. 1645. Vid. Christianum Lupum schol. in can. 16. dictal. S. Gregor. VII. to. 5. oper. pag. 234. ed Ven. 1724. qui hoc jus Romani Pontifici late vindicat contra Joannem Launojum, P. Bianchi della potestà è della polizia della Chiesa tom. 4. lib. 2. c. 5. §. 3. p. 512., Ballerinum de potest. eccl. Sum. Pont. et Conc. gener. c. 6. §. 1. pag. 38., Cl. Zaccharia in Anti-Febronio part. 2. lib. 4. cap. 1. et seq., et Cl. Thomam M. Cerbonum de jur. et leg. disciplin. tom. 5. lib. 22.

(2) Hinc Vitus, et Vicentius, Romani Presbyteri, atque etiam, ut plerique putant, Osius, Cordubensis Episcopus, nomine S. Silvestri, Concilio Nicæno præfuerunt; atque ita deinceps factum est in omnibus conciliis usque ad novissimum Tridentinum.

(N. S. Quod Osius, nominis, et famæ celebritate insignis, ut ait Eusebius lib. 3. de Vita Constant. cap. 7. et Socrates Histor. Eccles. lib. 4. cap. 5. Concilio Nicæno præfuerit, ex eo evincitur, quod Cyzizenus, qui sæculo V ejusdem Concilii historiam ex instituto concinnavit, hanc uni Osió deferat prærogativam, neque id negat Eusebius sæculi IV scriptor, neque Socrates sæculi V., qui tamen universam Ecclesiæ historiam conscripserunt, non peculiarem Nicæni).

(5) Concilium Nicænum, quod primum ex œcumenicis est, à S. Silvestro, Summo Pontifice, confirmatum fuisse, meo quidem judicio plane compertum, exploratumque est. Mitto synodicam epistolam Concilii ad Silvestrum, quam describit Baronius ad an. 325. n. 171. tom. 4.º pag. 145. ed. Lucæ, quoniam hujus epistolæ incerta fides est; sed certe ipse Silvester in Concilio Romano an. 525. apud Labbeum tom. 2. Conc. col. 417. ed. Venet., expressis verbis declaravit, se quidquid in Nicæa Bithinæ constitutum est.... à sanctis Sacerdotibus trecentis decem et octo suo ore conformiter confirmare. Consonat Felix III., qui in cap. 4. apud eundem Labbeum tom. 5. col. 247., testatur, quod trecenti decem, et octo SS. Patres, apud Nicæam congregati, confirmationem rerum, atque auctoritatem S. Romanæ Ecclesiæ detulerunt. Quod quidem consentaneum est antiquæ regulæ, quam memorant Socrates, Histor. lib. 2. cap. 3. pag. 74. ed. Taur. 1747., inquit: *emon ecclesiasticus vetat, ne decreta absque sententia Episcopi Romanæ Ecclesiæ sanciantur* . . c. 17. pag. 85. De Constantinopolitana, deque Ephesina Synodo hoc est II et III œcumenic., fuse agit Bianchius, della potestà della polizia della Chiesa, lib. 2. cap. 5. §. 11. num. 5. et seq. tom. 4. pag. 536. seq., qui ostendit, quas in his duabus synodis partes Apostolica Sedes habuerit, Concilii Chalcedonensis, œcumenici IV. Patres in relationem ad S. Leonem M. eorum, quæ in synodo gesta fuerant, tom. 4. Conc. col. 1778. collet. Labbei edit. Venet., approbati à Summo Pontifice, confirmarique postularunt ea, quæ ipse in Concilio constituerant, et alia quædam, inquit, pro rerum ipsarum ordinata quiete, et propter ecclesiasticorum statutorum definitivam firmitatem, scientes quia et vestra Sanctitas addicens et probatura, et confirmatura est eadem. Similia scribit Marcianus Imperator ad S. Leonem P., inter et S. Leonis 100. opp. tom. 1. col. 1114. ed. Baller. Venet. 1755., et Anatolius, Episcopus Constantinopolitanus, ib. ep. 101. cap. 5. col. 1134. et epist. 132. c. 4. col. 1265., et sic inquit, *gestorum vis omnis, et confirmatio auctoritati vestræ Bealitudinis fuerit reservata*. Leo M. jus suum agnovit confirmandi Concilii decreta; noluit tamen confirmare privilegia Ecclesiæ Constantinopolitanæ, quæ in ea Synodo fuerant stabilita, uti patet ex ejus litteris

datis ad Anatolium, ad Marcianum cit. tom. 4. Conc. colun. 1785. seqq., atque ad Synodum universam ib. col. 1827., in quibus per suam approbationem gestorum synodalium rata firma se haberi velle declarat tantum ea, quæ de fide fuerant constituta. Videnda est etiam ipsius Leonis ep. 117. ad Julianum Coensem col. 1208. tom. 1. ed. cit., in qua testatur se Chalcedonense Concilium, ut omnem adimat dubitationem iis, qui infirma vel dubia videri volunt statuta Concilii, quæ nulla sunt consensus mei sententia roborata Synodum V. œcumenicam confirmavit Vigilius Pontifex, uti testatur Evagrius histor. eccles. lib. 4. cap. 58. pag. 579. ed. Taurin. 1748., patetque ex Vigilli epistola Decretali apud Labbeum tom. 6. Concil. col. 259. seqq., in qua epistolam videnda est Dissertatio P. de Marca ib. col. 245. seqq. Synodi IV. confirmationem, datis ab Agathonem litteris, apud Labbeum tom. 7. Concil. col. 1110. postularunt ejus Concilii Patres his verbis: *quam ut iterum per honorabilia vestra rescripta confirmetis, vestram oramus paternam Sanctitatem*. Mitto cetera œcumenica Concilia, ne longus sim, atque in Tridentino consistam, ejus Patres, cum hanc in Romano Pontifice auctoritatem manifesto prehenderent, dederunt operam, ut quæ in concilio decreta fuerant, à Pio IV. confirmarentur. Pontifex igitur concilii decreta confirmat, atque iis etiam recte derogat, quod in primis fit sæpissime in impedimento cognationis intra quantum gradum, quod est inductum à Concilio Lateranensi IV. Atque neutrum facere posset Romanus Pontifex, nisi concilio præstaret.

39. Generalium conciliorum duo sunt potissimum: definire catholicum dogma, atque ecclesiasticam disciplinam constituere. Atque illa quidem, quæ in œcumenicis conciliis de fidei dogmatibus sancita, et à Summo Pontifice approbata sunt, divinam obtinent auctoritatem; quæ disciplinam respiciunt, eorum quoque sancta est autoritas, tum quod hi canones Spiritu Dei conditi habentur, tum quod ecclesiasticam disciplinam moderari semper pastorum fuit proprium, et præcipuum munus. Verum hujusmodi canones, qui de disciplina sunt, uti postulat ratio temporum, non raro immutantur, quo spectat illud Augustini (1); concilia plenaria priora posterioribus immutari.

(1) Confess. lib. 3. cap. 7. col. 93. tom. 1. et de baptism. lib. 2. cap. 3. tom. 98. col. 96. cit. ed. Venet.

40. Generalibus conciliis, præter Episcopos, intersunt etiam, atque subscribunt S. R. E. Cardinales, qui certe eo jure usi sunt in conciliis Lugdunensibus I. et II. itemque Moderatores, sive, ut vocant Generales Ordinum Regularium, et Abbates ab Episcopo benedicti. Principes quoque, et Imperatores, vel per se ipsos, vel per Legatos suos, adesse consueverunt; sed ut præsentia sua omnes in officio continerent, atque ad exitum perducenda curarent, quæ ab Episcopis sancita fuerant; non ut quidquam de

rebus sacris, atque divinis constituerent (1). Quin etiam interdum vocatos constat Presbyteros, et Diaconos, aliosque Clericos, præsertim ut adversus hæreticos disputarent (2).

(1) *Expedit, ut Reges, et Principes, inquit in tract. de reform. Eccl. cap. 6. inter opera Jo. Gersonii tom. 2. col. 915. ed. Antwerpæ 1706. Cardinalis Petrus de Alliaco, mittant ad generalia Concilia, non ad onerandum, confundendum, sed ad honorandam et confortandam Ecclesiam, et ad ea, quæ ibi decreta fuerint, quantum in eis est, exequendum. Et recte Osius apud S. Athanasium. Hist. Arian. ad Monach. c. 44. tom. 1. part. 1. p. 293. ed. Maurin. Patavii an. 1777. agebat Constantino Imperatori: Ne te rebus misceas ecclesiasticis: neu novis his de rebus præcepta mandes, sed à nobis potius hæc ediscas. Tivi Deus imperium tradidit, novis ecclesiastica concedidit. Ad quemadmodum qui tibi imperium subripit, Deo ordinali repugnat, ita melue, ne si ad te ecclesiastica pertrahas, magni criminis reus fias. Vid. Eusebium in vit. Const. lib. 4. cap. 24. pag. 638. ed. Valesii Cantabrigiæ an. 1720. Quod Iulientius expressit Marcianus Imperator in Concilio Calcedonensi act. 6. apud Labbeum tom. 4. col. 1475. et Valentinianus apud Sozomenum lib. 6. cap. 7. pag. 227. edit. Valesii Cantabrig. an. 1720.*

(2) *Id. de Nicæna Synodo testatur Eusebius Eccles. histor. lib. 3. cap. 7. et 8. pag. 580. et 581. cit. ed. Valesii; et dignus præsertim memoratu est Athanasius, qui adhuc Diaconus huic synodo interfuit, ut adversus Arianos disputaret. Presbyteri et alii clerici interdum etiam ad concilium veniebant tamquam Procuratores absentium Episcoporum. Qua in re magnum inter orientalia, et occidentalia concilia discrimen erat. Nam in orientalibus absentis Episcopi procurator eum tenebat locum, quem Episcopus ipse tenere debuisset; in occidentalibus suum post omnes Episcopos locum habebat. Vide Christianum Lupum in not. ad can. 7. Conc. Trullani tom. 3. oper. pagin. 64. ed. Venet. 1724.*

41. Particularia, aut topica concilia alia à Patriarchis, alia à Metropolitibus, alia ab Episcopis convocantur. Patriarcha omnes sui Patriarchatus, Metropolitæ omnes Provinciæ Episcopos vocat; atque lex Patriarchalis concilii omnes afficit Patriarchatus ecclesias, concilii autem Provincialis ecclesias omnes Provinciæ. Si Metropolitæ, aut Primas, vel Patriarcha concilio, totique nationi præsit, concilium nationale appellatur.

(N. S. Quod ad Hispaniam attinet, quum negotia tractanda erant, quæ vel ad fidem roborandam spectarent, vel ad reparandam communem universæ Nationi disciplinam, vocabantur Episcopi ex toto quæ late patebat Regno ad Concilia celebranda, quæ ideoque dicta sunt Nationalia. Hoc evinere est ex Syn. Tolet. IV. Canone 5. in quo statuitur, ut saltem semel in anno Concilium celebretur; ita tamen ut si fidei causa est, aut quælibet alia Ecclesiæ communis, generalis Hispaniæ, et Gallitiæ Synodus celebretur; si vero nec de fide, nec de communi Ecclesiæ utilitate tractabitur, speciale erit Concilium uniuscujusque Provinciæ, ubi Metropolitanus elegerit po-

ragendum. Unde quum Flavius Reccaredus de ejuranda palam una cum suis Gotthis Ariana hæresi cogitaret, à qua jam pridem ex animo penitus abhorrebat, Episcopos Provinciarum, Carthaginensis, Lusitanæ Gallitiæ, Beticæ, Tarraconeusis, et Narbonensis ad Regiam Toletanam Urbem invitavit, ubi celeberrimum omnium Conciliorum Nationalium habitum est, et in quo gloriosissimo Catholicici episcopi decoratus est.)

42. Provinciale concilium tertio quoque anno habendum est à Metropolitæ (1), eove impedito, aut vacua sede, ab Episcopo provinciæ antiquiore (2); convenireque jussu ejus debent omnes provinciæ Episcopi, Abbates, et quotquot venire consueverunt; quin etiam Episcopi exempti, quibus eligendus est vicinus aliquis Metropolitæ, ad cujus provinciæ synodum accedant (3). Omnes hi concilio interesse coguntur; et si justa causa impediatur, procuratorem mittere, et excusationem debent (4). Ea vero, quæ in Concilio provinciali sunt constituta, antequam promulgentur, mittenda sunt ad Sacram Congregationem Concilii, ut emendetur si quid minus recte decretum sit (5); quin etiam interdum à Summo Pontifice confirmantur. Verum hæ confirmatio non efficit, ut canones extra provinciam, in qua sunt conditi, vim consequantur (6).

(1) *Conc. Trident. sess. 24. cap. 2. de reform. Olim vero provincialia concilia bis in annis singulis haberi debebant can. 2. dist. 18. Canon. Apostolor. 58. seu 30. apud Cotelerium PP. Apostolic. pag. 447 tom. 1. ed. Amstelædani an. 1724. Concilium Nicæna. can. 5. tom. 2. col. 53. collect. Labbei ed. Venet.*

(N. S. In Hispania prudenti consilio visum est Patribus nostris latam à Concilio Nicæno legem pallulum temperare in Conc. Tolet. III. Can. 18: *Consulta itineris longitudine, et paupertate Ecclesiarum Hispaniæ, semel in anno, in loco quem Metropolitanus elegerit, Episcopi congregentur... die Kalendarum Novembrii. Id ipsum decrevit Syn. Tolet. IV. præfate Can. 3. quorum vestigiis in hærens Tolet. XII ad annuam Synodorum celebrationem iterum coegit Can. 12, scilicet juxta priorum Canonum instituta. Cogebantur utique semel in anno, aut saltem frequentissime Concilia, ita ut tam vehementi doloris sensu tacti videantur in Præfatione ad Syn. Tolet. XI, eo quod per quindecim, aut decem et octo annorum spatium inter se nequiverint convenire, ut in hæc verba erumpere cogerentur: *Res voliva gaudii, et dies nimium optatæ gratulationis occurrit; in quo nobis datum est conspiciere pariter, et deslere, quid lachrymarum de præteritis Domino deberemus. Eramus enim hucusque pro labentis sæculi colluvione instabiles, quia annosa series temporum substrata luce Conciliorum, non tam vitia auferat, quam matrem omnium errorum in rantiam otiosis mentibus ingerebat. Et merito, errorum quippe, abusivorum, et collapsæ Ecclesiæ disciplinæ nulla alia reddi potest causa, quam Conciliorum præmissio: nam nulla res disciplinæ mores ab Ecclesia Christi magis depulit, quam Sacerdotum negligentia, qui contemptis Canonibus, ad corrigendos**

Ecclesiasticos mores Synodum facere negligunt. Ita Patres Syn. Tolet. IV *Can. 3*, alias 4. Unde Hispaniarum Ecclesia, etsi cogere in unoquoque anno Concilia non potuerit, frequentissimos tamen habuit sæculo VII Sinodorum conventus. Inopinato vero Saracenorum incursu Hispania exagitata, siluisse omnino dixeris Concilia sæculis VIII, IX, et X, donec dira à religiosissimis Regibus excussa tyrannide, restituta est antiqua Conciliorum collectio.

Jure merito laudandus est Philipus V, qui suo diplomate 27 Maii an. 1721 præfatam Tridentinam Constitutionem Hispanis Episcopis servandam injunxit. ita ut Toletanus Archiepiscopus primam Provinciale Synodum convocaret, *Legesis Adnotationem 12 ad Tit. 4 Lib. 2*, vulgo *Autos Acordados*.

Inter Synodos Provinciales post Tridentium habitas, eminent quinque Mediolanenses, à S. Carolo Borromæo celebratæ; duæ Toletanæ, alia item Valentina, alia Compostellana, alia Cæsaraugustana: Tarraconensè quoque complures, binæ Limanæ, tres Mexicanæ, aliæque.)

(2) Vid. Fagnanum *in cap. 23 de accusat. num.* et Benedictum XVI. *de Synod. Diæces. lib. 2. cap. 9. §. 8.*

(3) Conc. Trident. *sess. 24. c. 2. de reform.* Vocandos etiam esse Canonicos Ecclesiarum cathedralium, non tamen invitos cogendos esse ad veniendum, ostendit Benedictus 14. *loc. cit. lib. 3. cap. 4. §. 1.*

(N. S. Synodis Provincialibus Hispanis, non modo Suffraganei Episcopi interfuere, sed Abbates etiam exenti, et nonnumquam etiam Canonici Capitulorum Procuratores. Presbyteros quoque interfuisse, et cum Episcopis consedis, Illiberitani, Tolet. 1 et 4 Conciliorum acta demonstrant.)

(4) *Can. 9 et 10 dist. 18. Synod. Emerit. can. 5.*

(5) Sixtus V. *in Cons. Imensa 117. tom. 4. part. 4. Bullar. postrem. Edit. Roman. pag. 396.*

(N. S. Ex Conciliis Provincialibus in Hispania post Tridentinum celebratis, pars à Summis Pontificibus in forma Brevis, pars à Sacra Congregatione, nonnullis quandoque adjectis emendationibus, approbata sunt.—De forma vero, qua olim concilia haberi consueverunt, si forte inquiras, vide sis syn. *Tolet. IV. Can. 4.*)

(6) Confer Benedictum XIV. *loc. cit. lib. 13. cap. 5. §. 4* ubi etiam aliquot provincialia concilia à Summo Pontifice approbata recensentur.

Hac de re legendus tractatus de Concilio Provinciali Theologico-canonicus, auctore B. Bouix, Parisi nuper in lucem editus, cujus non sine laude meminit S. PP. Pius IX. litteris ad eundem missis die 20 Decemb. an. 1851.

43. Episcopus autem vocat ad Concilium suum, quod Diœcesanum dicitur, Archipresbyteros, Archidiaconos, et ceteros, qui Dignitatem habent, Personatum, Officium Vicarium generalem, et Vicarios foraneos (1), Parochos, et omnes, nemine prorsus excepto, qui curam habent animarum (2), præterea Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, et Canonicos Collegiatarum (3) Abbates sæculares, atque etiam Regulares, qui generalibus Capitulis non subduntur (4), cunctosque exemptos, qui alioquin sublata exemptione, ad synodum venire deberent (5).

(1) Consule Benedictum XIV. *loc. cit. lib. 3. cap. 3.* Quin etiam inter-

dum simplicia quoque beneficia obtinentes, ad synodum venire debent, uti ostendit ipse Benedictus *loc. cit. cap. 6.*

(2) Ita Regulares, omnesque exempti ab Episcopi jurisdictione venire ad synodum debent, cum habent curam animarum, Conc. Trident. *sess. 24. cap. 2. de reform.*; eademque lege tenerietiam Capellanos Religionis Hierosolymitanæ, decrevit S. Pius V. *Constit. 104. tom. 4. par. 3. pag. 19. Bullar.*, et Gregorius XIII. *Constit. 125 §. 5. loc. cit. pag. 456.*

(3) Vid. Benedictum XIV. *loc. cit. lib. 5. cap. 4.*

(4) An etiam Abbates, qui dicuntur *nullius diœcesis*, ad Episcopi synodum venire compellantur, disputat Benedictus XIV *loc. cit. lib. 3. cap. 1. §. 16.*

(5) Conc. Trident. *sess. 24. cap. 2. de reform.*

44. Habenda sunt hæc concilia annis singulis (1); quæque ibi decreta sunt, obstringunt diœcesim universam. Ea jure indicit Episcopus electus, et confirmatus, haud vero Archiepiscopus, antequam pallium acceperit (2), neque Episcopus *Titularis* (3), neque Vicarius generalis, nisi peculiarem ea de re potestatem ab Episcopo impetraverit (4), neque Vicarius capitularis, nisi post annum ab proxime habita synodo (5), neque demum Vicarius Apostolicus, non impetrata venia à Summo Pontifice (6).

(1) Conc. Trident. *sess. 24. cap. 2. de reform.*; idque sub pœnis à jure statutis, quæ recensentur *dist. 18. per totam*. Quam deinde Constitutionem suo roboravit decreto Syn. Tolet. an. 1565. *act. 2. reform. cap. 6.* Ex privilegio tamen Pii V. *Constit. 7 Decembris an. 1610.* Indiarum Episcopi possunt Synodi celebrationem ad duodenum differere. (N. S.)

(2) Vid. Benedictum XIV. *loc. cit. lib. 2. cap. 5. et 6.* Sunt vero quidam Episcopi, qui à Sede Apostolica pallium obtinuerunt, sed eos habere synodum posse, etiam antequam pallium acceperint, ostendit ipse Benedictus *cit. cap. 6.*

(3) Benedictus XIV. *ib. cap. 7.*

(4) Benedictus XIV. *ib. cap. 8.*

(5) *ib. cap. 9.*

(6) Quod intelligendum modo in litteris, quibus Vicarius Apostolicus est constitutus, non sit expressa facultas, quæ ut plurimum exprimi solet, habendæ synodi; nam si hæc expressa fuerit, dubitandi locus esse non potest, quin ei synodum habere liceat. Ceterum si Vicarius Apostolicus sit constitutus, ut regat Ecclesiam quæ vacua est propter Episcopi obitum, aut translationem, is in cogenda synodo utitur eodem jure, quo Vicarius Capitularis. Vide Benedictum XIV. *loc. cit. cap. 10.*

(N. S. Hactenus explicatis quatuor Conciliorum generibus. duo alia adjici posse monet Benedictus XIV *De Syn. Diæces. Lib. 1. cap. 1.*; *Regia* nimirum, et *Mixta*, scilicet ex Provincialibus, et *Diœcesanis*.

Concilia Regia, dicta interdum *Comitia*, ea sunt, quæ ex

Episcopis æque constant, ac ex Optimatibus, et Comitibus Regni, ut omnium suffragiis leges condantur ad utramque politiam, ecclesiasticam scilicet, et civilem, constituendam. Hujus generis Concilia frequentia fuisse Constantinopoli, observat Thomas de V. et N. *Eccl. Disc. Part. 2. Lib. 5. cap. 46*; frequentissima vero in Galliis satis constat. Namque pientissimi Galliarum Reges, ac præcipue Carolus M. et Ludovicus Pius, recte observante Baluzio in notis ad Capitularia Regum Francorum *Tom. 2. col. 1028*, nihil grave decernebant sine Episcoporum et Magnatum consilio; quod ipsimet fatebantur in suis Edictis, quorum vetustissima formula edita à Bignonio in *Notis ad Marculphum Lib. 1. cap. 25* hæc erat; *Nos una cum Apostolicis viris Patribus nostris Episcopis, Optimatibus, ceterisque Palatii nostri Ministris* etc. Regiis hisce Conciliis vel Princeps præerat, vel vice regia Comes Palatii: Bignonius *ibid.*

Hujus generis fuisse videntur in Hispania Conventus Legionensis sub Alphonso V. Legionis, an. 1012. Cojacensis sub Ferdinando I Castellæ, an. 1050, Palentinus sub Imperatore Alphonso VII, an. 1129, in quibus Ecclesiasticæ simul et Civiles constitutæ sunt leges. Inde colligas, Concilia Toletana, quæ sæculo VII ad reparandam Ecclesiæ disciplinam habita sunt, perperam ab aliquibus inter mixta recenseri, ex eo quod Reges, Proceresque interfuerint. Ita sane sentiant. At ad Concilia quoque mixta adjiciant necesse est generalia, quibus Reges, vel Regii Oratores ac Procuratores adstiterent.

Illud hic omnino animadvertendum, in Regiis hisce Conciliis, licet ubi de civili politia ageretur, æque Episcopi, ac comites conspiraverint; at tamen in ecclesiasticis discutiendis, finiendisque negotiis præcipuas Episcoporum fuisse partes: id quod tum ex pluribus, tum vel maxime ex eorundem Actis evincitur, in quibus plerumque decretorum fidem, moresque spectantium auctoritas nonnuisi Episcopis tribuitur; tum Regem, et optimates iisdem tantummodo consensisse adjicitur. Qua de re Canon 10 Synodi Suessionensis an. 744 à Pipino convocatæ sic concipitur: *Si quis hoc Decretum, quod viginti tres Episcopi cum aliis Sacerdotibus, vel Servis Dei una cum consensu Principis Pipini, vel optimatum Francorum consilio constituerunt, transgredi voluerit* etc. Porro hic Principis, et optimatum consensus mirum sane quantum conferret; quum Civilis Potestatis auxilio, et Episcoporum sanctiones facilius executioni mandarentur, et collapsæ disciplinæ felicius, ac facilius mederi posset.

Concilia Mixta quod spectat, profecto in antiquis Ecclesiasticis monumentis Concilia quædam occurrunt à Rom. Pontificibus habita, quibus præter Clerum Urbis Romæ, Episcopi aliquot interfuerunt, aliique viri Ecclesiastici, qui in Urbe fortuito versabantur. Ejusmodi fuisse videtur Concilium Romanum an. 251, de quo Cornelius *Epist. ad Ciprianum 46* hæc scribit: *Omni igitur actu ad me perlato, placuit contrahi Presbyterium. Adfuerunt etiam Episcopi, qui et hodie præsentibus fuerunt* etc. Concilium quoque ab Agathone Papa in Basilica Constantiniana congregatum est ex sexdecim Episcopis, et universo Clero Romano componendis rebus Ecclesiæ Britannicæ. Tum Synodus occurrit à Gregorio M. habita, cui subscripsisse legimus Episcopos duos et viginti, et Presbyteros tres supra triginta. Jam vero hi Episcoporum, Presbyterorumque cætus Provinciæ Romanæ Concilia recte dici posse videntur: Presbyteri enim una cum Episcopis Synodis Provincialibus aliquando interfuerunt. (V. §. 42. not. 3.) Porro Concilia Mixta omnino dicenda videntur, quæ tum alibi, tum vel maxime in pluribus Regni Neapolitani Civitatibus, aliquando R. Pontifices celebrarunt, quum nulla Episcoporum totius vel Provinciæ, vel Dioceseos Romanæ indictio, sive convocatio præcessisset, at dumtaxat Clero Romano, sive Cardinalibus, nonnullisque diversarum Provinciarum Præsulibus, qui præsto erant, ex tempore congregatis. Videsis Cabassutium *Dissert. de Urbân. et Popular. Synodis*, et Cl. Gagliardum *Institut. Jur. Can. lib. 1. tit. 4. cap. 1.*

Illud hic tantummodo cum Thomassino, *part. 2. lib. 3. cap. 43*, libet animadvertere, Constantinopoli, quum satis magno numero Præsules ibi continenter versarentur, quamdam veluti perpetuam fuisse Synodum, cui Regiæ Urbis Antistes præsidebat, ac difficiliores quasque Ecclesiæ Orientalis causas cognoscebat, ac definiebat. In ejusmodi Synodo Nectarius Constantinopolitanus Episcopus de causa judicavit Agabii, et Gabadii, qui de Bostrensi in Arabia Episcopatu contendebant. (Jus Orient. *part. 1. pag. 247*); Chrysostomus Gerontium, Nicomediensem in Bithynia Episcopum, deposuit. Sozomenus *lib. 8. cap. 8*: aliaque graviora negotia identidem discussa, ac definita occurrunt.

In Hispania frequentissima erant Concilia Mixta: quum enim ex Concilio Toletano VIII Canone 6, *convicini Toletanæ Sedis Episcopi* in Regiam Urbem *singulis per annum mensibus* convenire tenerentur, Reges, pro sua erga Ecclesiam pietate, Episcoporum sibi in gravissimis Reipublicæ definiendis negotiis consilium ex-

quirere consueverunt; unde id factum est, quod Hispani Episcopi Regii, iique nati *Consiliarii* adpellentur).

(*) Hunc tamen titulum solis Regii Administris reservavit decretum latum die 25 Januar. 1851.

45. Denique tertia pars juris humani scripti *Sanctorum Patrum sententiis* continetur. Non hæc porro sententiæ suo jure Christianos obligant, cum SS. Patres non latores legum sint, sed interpretes tantum, atque doctores. Verum tamen scitum est, eos fidem probabilem facere, si complures, certam vero, si plerique omnes in eadem sententia conveniant. Quin etiam Summi Pontifices plures unius, alteriusve Patris sententias in juris corpus retulerunt; atque hæc Pontificia auctoritate vim legis habent. Appellantur autem *Sancti Patres* pii illi, doctique viri, qui præsertim usque ad duodecimum Ecclesiæ sæculum, res divinas scriptis illustrarunt, quorumque opera ab Ecclesia probata sunt, et magna ex parte ad nos pervenerunt (1).

(1) Sancti Patres nobis sunt, ut inquit S. Vincentius Lirinensis in *commonitor. cap. 59. pag. 261. tom. 7. Biblioth. Patr. ed. Lugd., qui in fide, et communione Catholica sancte, sapienter, constanter viventes, docentes, et permanentes, vel mori in Christo fideliter, vel occidi pro Christo feliciter meruerunt*. His enim post Apostolos Sancta Ecclesia, ut inquit, S. Augustinus lib. 2. *contr. Julian. Pelagian. cap. 10. tom. 10. col. 549. et 552. plantatoribus, rigatoribus, ædificatoribus, pastoribus, nutriloribus crevit; et hi quod invenerunt in Ecclesia, tenuerunt; quod didicerunt, docuerunt; quod à patribus acceperunt, hoc filiis tradiderunt*.

46. Placuit etiam summis Pontificibus in corpus Juris Canonici referre leges quasdam civiles, eductas potissimum ex codicibus Theodosiano, et Justiniano, atque ex Capitularibus Regum Francorum (1). Verum hæc omnia non suo jure pertinent ad Canonicam Jurisprudentiam, quæ tota propria est Ecclesiæ, sed tantum legem faciunt, quoniam à Romanis Pontificibus sui juris corpore comprehensa, et proposita sunt, ut legis loco essent.

(1) *Capitularia* continent leges Regum Francorum, quæ hoc nomine appellantur, quoniam *capitulatim* fere omnes edicebantur. Proprie leges ipsæ *capitula*, et singulæ capitulorum edictiones *capitularia* dicebantur. His capitulis intererant etiam Episcopi, ideoque in iis de rebus quoque ecclesiasticis agebatur. Non omnia tamen capitula legis nomine constituebantur, in quo errat Stephanus Baluzius, qui de cetero hæc capitularia magna doctrina, magnoque studio, ac diligentia collegit. Vide Diatribam de

Ecclesiast. vit. institut. etc. Romæ editam an. 1478. à V. Cl. Hermanno Dominico Christianopulo sec. 5. §. 53. pag. 46., ubi multa de his capitularibus præclara observantur.

CAPUT IV.

DE JURE NON SCRIPTO.

47. TRADITIO. — 48. DIVINA, VEL HUMANA. — 49. UTRIUSQUE DISCRIMEN. — 50. CONSUETUDO.

47.

Jus non scriptum *traditione* comprehenditur, et *consuetudine*. Traditionis nomine intelligimus *mandata*, quæ non scripto, sed *viva voce* populis *nunciata* sunt, et Ecclesiæ observata *consensu*, quasi per manus tradita, ad nos pervenerunt. Maxima semper in Ecclesia fuit Traditionis auctoritas, et qui eam despiciunt, pleccuntur pœna anathematis à Concilio Tridentino (1). Non enim omnes oportuit Ecclesiæ res scripto mandare, satisque fuit, si in pectore Sacerdotum servarentur, cum traditione, tum Ecclesiæ usu quotidiano. Hujus disciplinæ causas viri docti copiose, et diligenter explicarunt (2).

(1) *Sess. 4.*

(2) Egregie S. Basilius apud Gratian. *can. 5. dist. 11.* inquit: *Dogmatum, et Institutionum, quæ in Ecclesia servata sunt, alia quidem habemus ex doctrina, quæ lileris consignata est, et alia vero ex Apostolorum traditione ad nos transmissa in Mysterio recepimus. Quæ utraque eandem vim ad pietatem habent, atque his sane nemo contradixerit, qui vel exigua legum ecclesiasticarum perilia sit præditus. Et paulo post: Non enim iis contenti sumus, quorum Apostolus, et Evangelium mentionem fecerunt; sed alia quoque cum antea, tum post dicimus, utpote quæ magnum momentum ad ipsum Mysterium habeant doctrina non scripta, sed tradita eruditi. Vid. S. Hieronym. in *Dialog. advers. Lucifer. c. 8. tom. 2. col. 180. ed. Vallarsii. S. Agustin. lib. 2. cap. 7. contr. Donat. tom. 9. col. 102. et contr. Julian. Pelag. lib. 5. cap. 25. et 24. tom. 10. col. 640. Melchior. Can. de loc. Theolog. lib. 5. cap. 5., Coustant. in præfat. ad *epist. Roman. Pontific. par. 2. num. 51. pag. 56.* Pertinet etiam ad traditionis necessitatem ostendendam disciplina *arcani*, quam ab ipsa Christi, et Apostolorum memoria repetit, quamque egregie præter ceteros illustravit Emanuel Schelestratus peculiari dissertatione *De disciplina arcani*.**

(N. S. Qui Apostolis successere Episcopi, christianam plebem suæ curæ commissam non nisi sacrarum litterarum auctoritate, apostolicisque institutis moderabantur. Apostoli enim Episcopis, ac Presbyteris à se ordinatis non